Drogi Gimnazjalisto!

Przeczytaj uważnie zmieszczoną poniżej instrukcję.

1. *Test zawiera **23 zadania** geograficzne różnego typu. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **40 punktów**. Jeżeli zdobędziesz co najmniej **32 punkty** (80%), weźmiesz udział w eliminacjach rejonowych konkursu.*
2. *Zadania rozwiązuj zgodnie z poleceniami.*
3. *Pisz czytelnie. Używaj długopisu z **czarnym** lub **niebieskim wkładem**. Pamiętaj, że prace pisane ołówkiem nie będą sprawdzane przez komisję.*
4. ***Nie używaj korektora**, a błędne zapisy **wyraźnie przekreśl** lub **obwiedź kółkiem** i zaznacz inną odpowiedź.*
5. *Podczas rozwiązywania zadań konkursowych **możesz korzystać** z **linijki, lupy i kalkulatora prostego**.*
6. *Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **45 minut**.*
7. *Pracuj samodzielnie korzystając z własnej wiedzy i umiejętności.*

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1 (2 p.)

Uszereguj skale od największej do najmniejszej.

a. 1:4000000
b. 1cm-250m
c. 1cm-90m
d. 1cm-5km

..... ⇨ ..... ⇨ ..... ⇨ .....

największa najmniejsza

Zadanie 2 (2 p.)

Korzystając z mapy samochodowej wykonaj polecenia.

A. W oparciu o poniższe informacje zaznacz na mapie trasę jaką przejechał kierowca.

Kierowca wyjechał z Lutomierska drogą w kierunku zachodnim i przejechał 6 km. Potem skręcił na południowy zachód i pokonał dystans 12 km. W dalszej kolejności zmienił kierunek na południowy wschód i przejechał 37 km, a następnie pojechał na północ i po 20 km osiągnął cel podróży.

B. Zapisz nazwę miejscowości do której dojechał kierowca .....

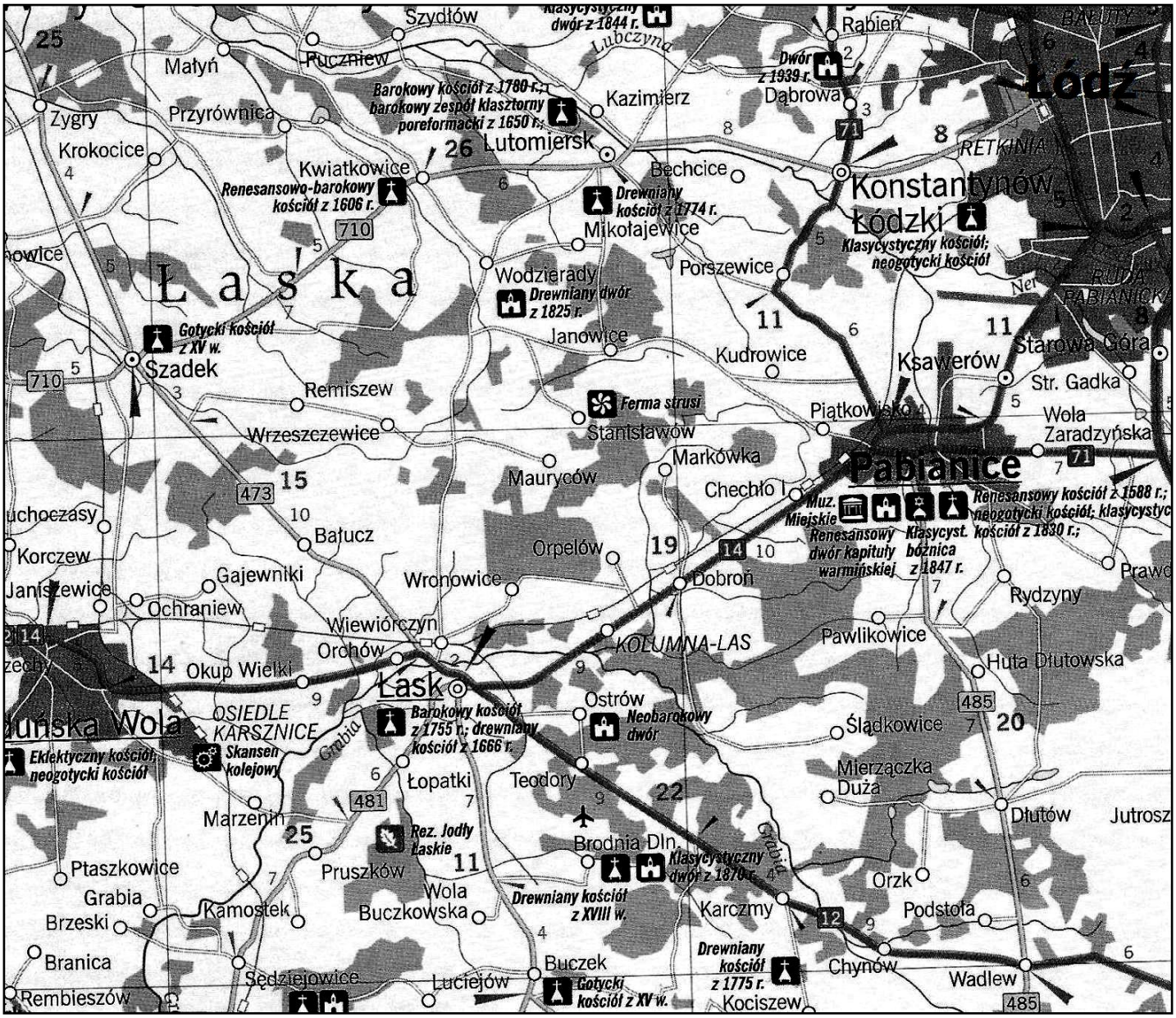

Źródło: Atlas zabytków Polski, CARTA BLANCA Sp. z o.o., Wydanie pierwsze, 2007

Zadanie 3 (2 p.)

Oceń prawidłowość każdej informacji. Wpisz znak X w odpowiednie komórki tabeli.

L.p.	Informacja	Prawda	Fałsz
1.	Na kuli ziemskiej można wyznaczyć nieskończenie wiele czasów słonecznych.		
2.	Na podstawie górowania Słońca nad lokalnym południkiem miejsca obserwacji wyznaczamy czas miejscowy.		
3.	W każdym państwie azjatyckim obowiązuje tylko jeden czas strefowy.		

Zadanie 4 (2 p.)

W poniedziałek 20 lipca o godzinie 8.00 statek przekroczył południk 180° płynąc z zachodu na wschód. Zapisz datę i nazwę dnia tygodnia, kiedy znajdzie się on na półkuli wschodniej.

Odpowiedź: ……

Zadanie 5 (2 p.)

Rysunek przedstawia oświetlenie Ziemi w pierwszym dniu jednej z astronomicznych pór roku. Zapisz nazwę pory roku i datę jej rozpoczęcia na półkuli południowej.

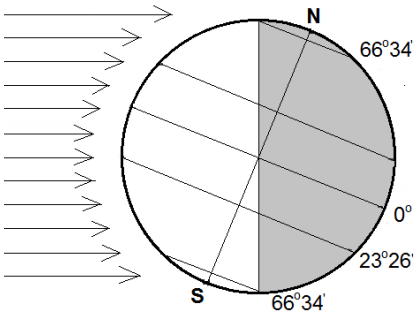

A. Nazwa pory roku na półkuli południowej

.....

B. Data rozpoczęcia pory roku na półkuli południowej

.....

Źródło: http://www.edukator.pl/Zmiany-oswietlenia-Ziemi-w-ciagu-roku,2510.html [dostęp: 23.10.2014].

Zadanie 6 (1 p.)

Rozpoznaj po opisie strefę oświetlenia Ziemi. Zakreskuj strefę na rysunku i zapisz jej nazwę.

Opis: *W strefie tej Słońce góruje w zenicie w każdym miejscu dwa razy w roku, a na jej granicach raz w roku. Tylko tu promienie słoneczne padają pod kątem 90°, a więc obszar ten otrzymuje najwięcej energii słonecznej.*

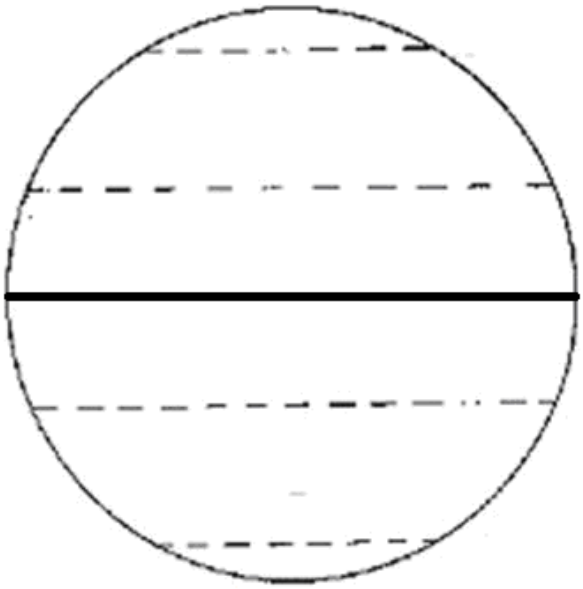

Nazwa strefy: .....

Zadanie 7 (2 p.)

Oceń prawidłowość każdej informacji. Wpisz znak X w odpowiednie komórki tabeli.

L.p.	Informacja	Prawda	Fałsz
1.	Abrazja polega na podmywaniu dolnych krawędzi klifu.		
2.	Erozja wgłębna to proces pogłębiania koryta rzecznego w kształcie litery „U”.		
3.	Wietrzenie mechaniczne to proces polegający na rozkruszaniu skał, bez zmiany ich składu chemicznego.		
4.	Na erozję eoliczną składają się deflacja i korazja.		

Zadanie 8 (1 p.)

Fotografia przedstawia działalność rzeźbotwórczą rzeki.

Zaznacz właściwe dokończenie zdania (**A lub B**) oraz prawidłowe uzasadnienie (**1 lub 2**).

A.	Erozja wsteczna	to proces	1.	prowadzący do poszerzania koryta rzecznego w wyniku podmywania, niszczenia brzegów rzek i powstawania meandrów.
B.	Erozja boczna		2.	w wyniku, którego rzeka płynie wolno, siła erozji maleje, a w korycie rzeki pojawiają się piaszczyste łachy.

Źródło: Opracowanie własne

Zadanie 9 (2 p.)

Uzupełnij tabelę według wzoru.

Nazwa wulkanu	**Kontynent**
Etna	Europa
Kamerun	
Fudżi	
Orizaba	
Wezuwiusz	

Zadanie 10 (1 p.)

Wyjaśnij, dlaczego w strefie klimatów okołobiegunowych średnie temperatury miesięczne są niższe niż w strefie klimatów umiarkowanych.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11 (2 p.)

Korzystając z mapy (Załącznik 1.) oraz danych klimatycznych wykonaj polecenia.

stacja		**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII**	**VIII**	**IX**	**X**	**XI**	**XII**
α	t	19,1	19,0	18,2	16,5	15,1	13,3	13,0	13,1	14,1	15,3	16,4	18,0
	o	0	0	0	0	5	5	5	0	0	0	0	0
β	t	24,7	24,3	23,0	20,2	17,1	14,8	14,3	15,1	16,5	18,6	21,0	23,6
	o	93	90	91	109	125	128	127	123	134	107	85	86

Źródło: B. Pydziński, S. Zając, Klimatologia w szkole, WSiP Warszawa, 1980

A. Oblicz roczną amplitudę temperatury dla stacji β.

.....

.....

.....

B. Zapisz główny czynnik klimatotwórczy wpływający na zróżnicowanie rocznych opadów atmosferycznych w stacjach α i β.

.....

Zadanie 12 (2 p.)

Uzupełnij tabelę według wzoru.

Region	Klimat	Roślinność	Typowe gleby
Strefa równikowa, wybitnie wilgotna.	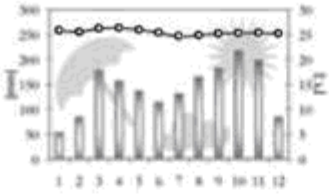	Las równikowy, wiecznie zielony, o piętrowym układzie roślin.	
Strefa podrównikowa, z porą suchą i wilgotną.	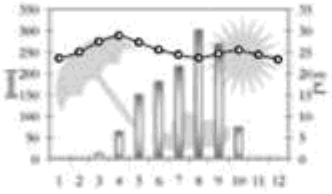		Czerwonożółte gleby laterytowe.
	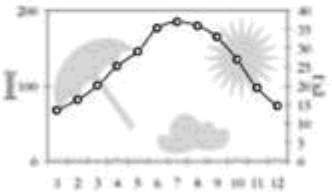	Pustynie i półpustynie rejonów zwrotnikowych, liczne sukulenty, halofity i kaktusy.	Gleby inicjalne, często zasolone lub brak gleb.
Strefa podzwrotnikowa, odmiana wilgotna jest zwana **śródziemnomorską.**	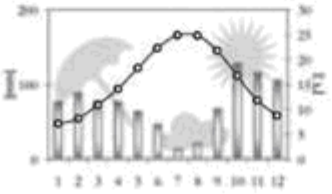	Lasy twardolistne, wiecznie zielone. W rejonie **śródziemnomorskim** laury, oleandry, mirty, drzewa oliwne, dęby, pinie, cyprysy oraz makia (suche, krzaczaste zarośla).	W obszarach wilgotniejszych gleby cynamonowe i brunatne; w rejonach suchych – kasztanowe, buro- i szaroziemy.

Zadanie 13 (2 p.)

Wpisz nazwy granic płyt litosfery, wybierając z podanych w ramce.

powierzchnia nieciągłości Moho, strefa ryftu (spreadingu), strefa subdukcji

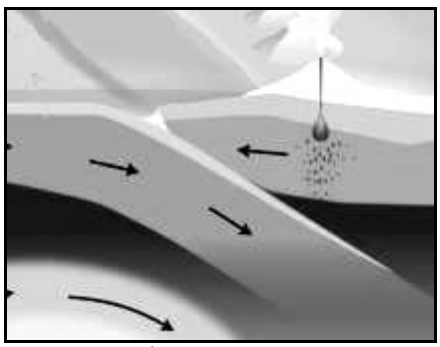

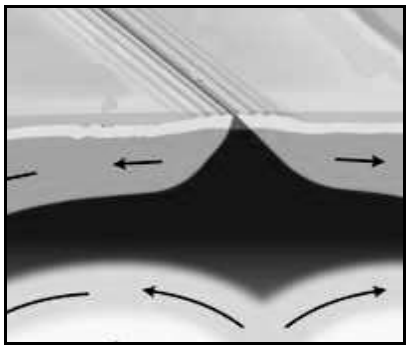

Źródło: e-podręcznik, gimnazjum_klasa_1_geografia_swiat-pod-lupa_dla-ucznia.pdf

A. …….. B. ……

Zadanie 14 (3 p.)

Zapisz nazwy obiektów zaznaczonych na mapie (Załącznik 1.).

Góry	Morza	Wyspy
I. ……	1. ……	A. ……
II. ……	2. ……	B. ……
III. ……	3. ……	C. ……

Zadanie 15 (1 p.)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Na mapie (Załącznik 1.) naniesiono punkt X o współrzędnych

A. 40°N 100°E.
B. 40°S 100°E.
C. 40°N 100°W.
D. 40°S 100°W.

Zadanie 16 (2 p.)

Skreśl błędne informacje, tak aby zdania były prawdziwe.

A. Cała Europa położona jest na półkuli *północnej/południowej*.
B. Portugalia, Islandia i Irlandia w całości znajdują się na *wschód/zachód* od południka 0°.
C. Europa w przeważającej części leży w strefie klimatu *umiarkowanego/podzwrotnikowego.*
D. W Europie dominującą formą rzeźby terenu są *wyżyny/niziny.*

Zadanie 17 (2 p.)

Zapisz trzy wspólne cechy środowiska przyrodniczego obszarów, na których ukształtowały się najstarsze azjatyckie cywilizacje – Indyjska i Chińska.

1. ……..
2. ……..
3. ……..

Zadanie 18 (2 p.)

Podkreśl nazwy dwóch zwierząt żyjących w Antarktyce.

niedźwiedź polarny, *pingwin,* *mors,* *foka lamparcia*

Zadanie 19 (2 p.)

Zapisz nazwę formacji roślinnej występującej w Kotlinie Kongo i wymień dwie jej charakterystyczne cechy.

Nazwa formacji roślinnej ……..

Cechy:

1. ……..
2. ……..

Literatura

Zadanie 20 (1 p.)

Podkreśl nazwę wulkanu Kamczatki, którego ciepło wykorzystywane jest przez elektrownię geotermalną.

A. Mutnowska Sopka B. Kluczewska Sopka C. Goriełaja Sopka D. Koriacka Sopka

Zadanie 21 (2 p.)

Przyporządkuj nazwom państw ich geograficzne przydomki.

A. Cypr	1. Perła Zatoki Perskiej
B. Liban	2. Wyspa Afrodyty
C. Turcja	3. Kraj Smoka
D. Bhutan	4. Szwajcaria Bliskiego Wschodu
	5. Kraj Półksiężyca

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Zadanie 22 (1 p.)

Zaznacz nazwę miejscowości, określanej jako „ukraińska Wenecja”.

A. Razim
B. Kilia
C. Wilkowo
D. Periprawa

Zadanie 23 (1 p.)

Podkreśl nazwy trzech form wyrzeźbionych przez lawę, które są charakterystyczne dla Hawajów.

A. graniaki B. jaskinie C. mogoty D. stalaktyty E. tunele
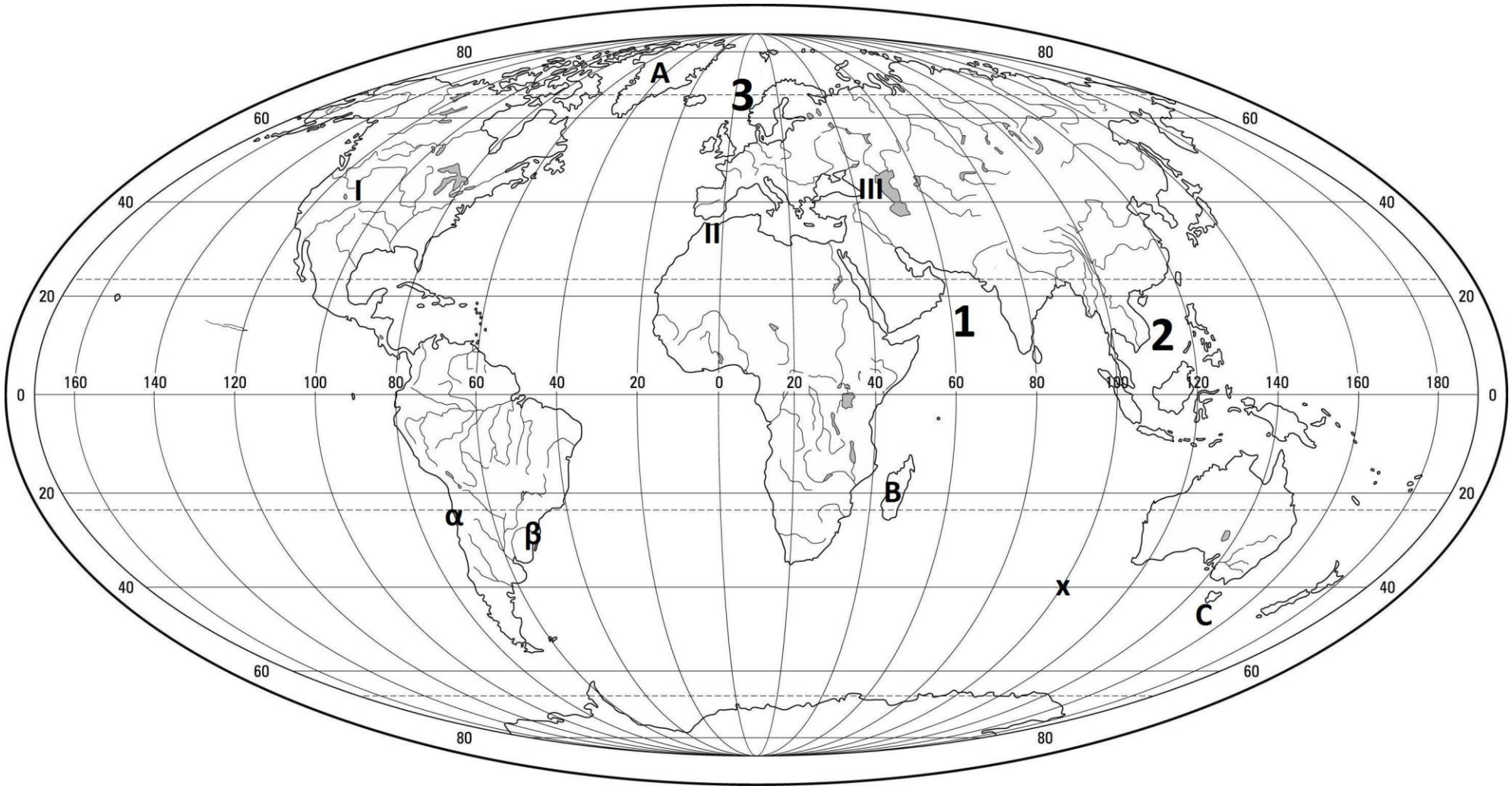
ZAŁĄCZNIK 1.